

CULTUUR+ONDERNEMEN

Transcript Podcast Slagkracht

Aflevering: #8

Titel: Lobby

Spreekers: [Rinke Vreeke](#) (podcastmaker), Manuel Segond von Banchet (zakelijk leider [Danstheater AYA](#))

Manuel: In feite was de boodschap: Jullie krijgen geen geld. Dus dat was eigenlijk nog wel de zwaarste taak om intern ook de boel kalm te houden van: Jongens, we zijn ermee bezig, maar we gaan dit keer geen actievoeren.

Rinke: Dit is Slagkracht, een podcast van Cultuur+Ondernemen. Mijn naam is Rinke Vreeke. In slagkracht hoor je iedere aflevering een persoonlijk verhaal van een zakelijk verantwoordelijke in de culturele of creatieve sector een verhaal over een belangrijk moment in hun carrière in deze aflevering hoor je het verhaal van Manuel Segond von Banchet.

Manuel: Ik ben Manuel Segond von Banchet, zakelijk leider van Danstheater AYA uit Amsterdam.

Rinke: Danstheater AYA maakt brutaal en toegankelijk danstheater voor een jong publiek over onderwerpen, zoals culturele identiteit en groepsdruk. De voorstellingen spelen in zalen en op scholen, en bestaan uit een mix van hedendaagse en urban dans.

Manuel: We gaan dit keer niet actie voeren we gaan dit keer niet ons publiek proberen mee te krijgen in een soort collectieve lobby. Dat hadden we gedaan en dat had uiteindelijk niets opgeleverd.

Rinke: Want wat doe je als politieke bezuinigingen ervoor zorgen dat het bestaan van je gezelschap op het spel wordt gezet? En hoe organiseer je met een koel hoofd een sectorbrede lobby, terwijl de gemoederen in je eigen organisatie langzaam verhit raken. Je hoort het in deze aflevering van Slagkracht. [Muziek]

Manuel: Ik ben eigenlijk opgeleid voor docent drama, niet voor acteur.

Rinke: Het is 1981 als Manuel afstudeert aan de academie voor expressie door woord en gebaar. De voorloper van de Utrechtse Hogeschool voor de Kunsten.

Manuel: Maar er was toen al een beweging gaande op de Academie: acteren dat wilde iedereen en dat lag mij wel goed en dat kon ik ook wel. Toen ben ik in het jeugdtheater terecht gekomen, vrij snel eh eigenlijk direct na de Academie. Nou dat vond ik fantastisch daar heb ik 6 jaar geacteerd. Ik probeerde de stap te maken naar het volwassentheater maar dat was heel erg moeilijk. Omdat je toch eh, nou ja ofwel die Academie die lag niet erg goed in de theaterwereld en je komt van het jeugdtheater; dus je bent eigenlijk gelijk al gebrandmerkt.

Rinke: Manuel gaat aan het werk voor Teatro Munganga in Amsterdam, een van oorsprong Braziliaans gezelschap met een kleine zaal in Amsterdam-Zuid. Hij speelt daar 9 jaar lang tot de zakelijk leider opstapt en Manuel een verrassend besluit neemt.

Manuel: Ik wilde niet meer terug naar de periode dat ik eh de ene auditie naar de andere afliep, en eh ja wel leuke projecten hebt gedaan, maar het verdiende niets. Nou hoe zou ik als zakelijk leider ... , dus ik ben eigenlijk een tweede carrière ingestapt. Maar daar krijg je de rare situatie dat je met een gezelschap, waar je als acteur begonnen bent (je hebt het ook niet eens opgericht) daar moet je opeens (krijg je een hele andere positie) moet je gaan onderhandelen met je collega's. Nou dat werkte gewoon niet.

Rinke: Manuel stapt dus op en solliciteert bij Growing up in Public, een gevestigd en meerjarig gesubsidieerd Utrechts gezelschap. Hij werkt daar met veel plezier 9 jaar als zakelijk leider tot het gezelschap ophoudt met bestaan.

Manuel: Dat hield op een gegeven moment op. Dat heeft ook weer toch te maken met je subsidie, meerjarige subsidie, kritisch advies en de jongere generatie die aan de deur zitten te rammelen. Dus eh ja dan heb je vaak dat in de podiumkunsten, dan vinden die commissies dat de tijd is voor een nieuwe generatie. En gelukkig kreeg ik in diezelfde periode een baan bij danstheater AYA: met mijn ervaring aangenomen en dat doe ik nu 15 jaar.

[Muziek]

Als zakelijk leider was ik in die tijd dat ik bij AYA begon ... had ik dus aan de ene kant de ervaring van acteren (dus echt podiumervaring met alles wat er eh bij komt kijken ehm achter de schermen voor de schermen) en ik had natuurlijk negen jaar ervaring als zakelijk leider. Dus eigenlijk best wel allround. Dus ik eh ik had bij Growing up [in Public] wel geleerd om te schrijven, hoe je het beste eh [subsidie]aanvragen kunt schrijven bijvoorbeeld.

Rinke: Danstheater AYA is, net zoals Growing up in Public, een gevestigde en meerjarig ondersteunde stichting wanneer Manuel aan de slag gaat. Maar het dansgezelschap onder leiding van artistiek leider Wies Bloemen kampt met een ogenschijnlijk financieel tekort.

Manuel: Mijn artistiek leider die heeft de eigenschap: Je krijgt geld om iets te maken en het geld moet op. En ik heb de eigenschap: Ik krijg geld om te maken, maar je maakt ook voor je doelgroep, voor je publiek. En je wil ... en je zit in de continue fase van je carrière - zeg maar - van je gezelschap, dus je moet ook verder kijken dan alleen eh je project. Die gedachtegang komt echt denk ik uit het feit dat AYA, maar ook mijn vorige clubs altijd vanuit die projectmanagement eh komen dus ook projectmatig denken. En aan het einde van een project – tja, dan moet het geld op. Maar nu zit je niet in een projectmatige situatie. Je zit in een vierjarige situatie. En toen dacht ik: Is er beleid om bijvoorbeeld een continue reserve aan te houden. Nou dat is wat ik als eerste heb gedaan. En waarom ik het belangrijk vond dat ik dit voor elkaar kreeg, is dat het rust gaf uiteindelijk in het bespreken van bijvoorbeeld de begrotingen. Omdat je dan een marge hebt.

Rinke: Manuel bouwt in de beginjaren dus flink aan de financiële stabiliteit van AYA. En die stabiliteit is nodig. want met de komst van staatssecretaris Halbe Zijlstra waait er een nieuwe politieke wind in Den Haag. Een felle en kille wind die onrust en onzekerheid brengt in de gesubsidieerde culturele sector. Organisaties zoeken elkaar op om gezamenlijk hun belangen te behartigen richting de politiek.

Manuel: Ik kende intussen de sector jeugddans ... had ik mij eigen gemaakt, dus ik ben wel wat breder gaan kijken. Dat heb ik altijd gedaan binnen mijn werk; niet alleen gericht zijn op het gezelschap, maar ook om je collega's, je concollega's (of hoe je het noemen wilt) om je heen dus sectorbreed te kijken.

Rinke: De jeugddans staat er op dat punt in tijd relatief slecht voor, constateert Manuel met zijn collega's. Het is een discipline die nauwelijks zichtbaar is voor beleidsmakers en branche-organisaties. Het is dus hoog tijd om daar iets aan te doen.

Manuel: Ons doel was namelijk om eenzelfde gelijkwaardige positie te krijgen als het jeugdtheater. Die was toentertijd volwaardig gesubsidieerd. En wij liepen ook letterlijk in budget ver achter met het jeugdtheater. Nou, dat is een hele lange adem geweest met brieven schrijven, met jezelf heel brutaal naar voren duwen om te zorgen dat je in de gremia komt, dat je in gesprek raakt met mensen.

Rinke: Manuel en zijn collega's lobbyen, schrijven fanatiek brieven en bezoeken tal van bijeenkomsten.

Manuel: Op dat soort bijeenkomsten pleitte ik altijd heel erg voor de jeugddans. Om de jeugddans op de kaart te zetten, te benoemen en te zorgen dat het ook zichtbaarder werd bij beleidsmakers. Maar ook bij collega's in de sector, bij de brancheorganisatie. Ik was daar eigenlijk voortdurend mee bezig. Zodra ik een kans of een opening zag ik. Ik werkte dat niet uit ofzo maar het is toch een beetje politiek bedrijven bij dat soort gremia. Maar het was altijd ten dienste van jeugddans in dit geval.

Rinke: Het werpt zijn vruchten af, want met zijn collega's krijgt hij het voor elkaar dat ze ondersteuning krijgen van de DOD. De branche-organisatie voor de dans.

Manuel: Vanuit de DOD, zo heette dat toen, krijgen wij ... de toenmalige voorzitter Ruud Nederveen die eh ging ons helpen. Waardoor een soort continuïteit kwam waarin Ruud zei van: Hoe ga je dit aanpakken? Wat ga je doen? Wat is de volgende stap? Zet eens op papier waarom jeugddans zo belangrijk is. Want ik had natuurlijk wel die die bagage van bij Growing up [in Public] leren schrijven, maar ook altijd bij AYA de jeugddans, voorbij je gezelschap kijken. Ook een verantwoordelijkheidsgevoel van: okay, wij krijgen subsidie, dan mag je ook wel wat terug doen voor de sector. Maar daardoor kreeg ik wel ook de naam van: deze jongen die kan wel goed de jeugddans vertegenwoordigen. Met dat rapport hebben we de volgende stap gezet: dus eerst van je in gremia jezelf kenbaar maken naar de erkenning krijgen binnen die gremia waardoor er budget vrijkomt om een rapport te maken. Met het rapport ben je al een hele stap verder bij de beslissers. Maar dan ben je er nog niet, wat dan moet je in een bijeenkomst - dat was volgens mij een bijeenkomst over de sector analyse - wel met het rapport zwaaien, dat moet je wel onder de aandacht brengen. En vanuit die gedachtegang dat zij veel publiek bereikte dat we een breed publiek bereiken, zo breed als Nederlandse samenleving is. Bij AYA is het ook nog heel specifiek het geval dat diversiteit en inclusie bij ons in onze genen zit, dus al die elementen die je hebt die moet je elke keer weer benoemen tot vermoeienis aan toe.

Rinke: Maar ondanks de strategische aanpak gebeurt in 2016 datgene waar de cultuursector al jaren bang voor is. Door het effect van 200 miljoen aan bezuinigingen valt er in het nieuwe kunstenplan een heel middenveld aan instellingen buiten de boot. Zij krijgen geen 4-jarige subsidie meer vanaf het jaar 2017. Plots wordt daarmee ook het voortbestaan van danstheater AYA bedreigd. Aan de plannen ligt het niet, want die zijn goed beoordeeld. Het probleem: er is simpelweg niet genoeg geld.

Manuel: In feite was de boodschap: jullie krijgen geen geld. Wij moesten tegelijkertijd ook reorganiseren, want we zouden dan alleen geld krijgen van Amsterdam. Daar was wel een toezegging. Omdat de politiek zo traag was (het duurde allemaal heel lang), maar intussen kon je niet echt heel concreet - juridisch gezien ook - contracten aangaan met mensen. En wij hadden toen twee mensen die ik moest ontslaan, omdat ik niet kon waarborgen dat we ze konden betalen. Dat was vreselijk, dat

was heel vervelend. Ik moest gewoon een ontslagprocedure starten voor die twee. Met de begrotingen: wat kan wel, wat kan niet.

Rinke: Terwijl hij de gemoederen in zijn eigen organisatie onder controle probeert te houden, maakt Manuel plannen voor lobby met de andere gedupeerde partijen.

Manuel: De NAPK, Yolande Melsert, en Orkater, Mark van Warmerdam, toentertijd zakelijk leider. Die zeiden: met die acties die we toen hadden gevoerd - waar ik overigens ook actief bij was - bij de demonstraties tegen de bezuiniging van Halbe Zijlstra, hebben wij / heeft de sector ook een niet zo'n fijne naam gekregen, hè. Er waren ook een heleboel mensen die [dachten/zeiden] van : moet dat nou? Dus we dachten: we gaan het helemaal over een andere boeg gooien, we gaan dit keer niet actie voeren, we gaan dit keer niet ons publiek proberen mee te krijgen in een soort collectieve lobby. Dat hadden we gedaan en dat had uiteindelijk niets opgeleverd. Dus we gaan het nu anders doen: we gaan een stille lobby doen (heel erg diplomatiek, onder de radar, geen publiciteit, low profile) met de tweede kamer, met de cultuurwoordvoerders en met een handtekeningpetitie. En dat ene doel.

Rinke: De afspraak die de partijen met elkaar maken is simpel.

Manuel: Je mag voor jezelf lobbyen, maar altijd in het kader / in het belang van algemene doelstellingen. Dus we gaan niet beleid wijzigen in de lobby. Dus wij stellen als doel dat alle positief-gehonoreerden uiteindelijk een meerjarige subsidie gaan krijgen. Dat is ons doel.

Rinke: Maar die afspraak landt minder lekker in zijn eigen organisatie.

Manuel: Je bestaan staat op het spel, dus dat was eigenlijk de zwaarste taak om intern ook de boel kalm te houden: jongens, we zijn ermee bezig! Maar dat is ook weer, ook hier geldt weer, een lange weg, een lange adem. Maar we gaan dit keer geen actie voeren. "Ja, maar dat moet toch iedereen weten en dat kan niet." Nee nee, dit hebben we afgesproken en ik wil daar ook bij blijven hè. Heb dus maar vertrouwen dat we dit echt heel serieus oppakken.

Rinke: in eerste instantie heeft Manuel zijn organisatie dus mee. Maar na verloop van tijd begint artistiek leider Wies Bloemen haar geduld in de aanpak te verliezen. Ze besluit iemand in te huren om direct contact te leggen met de politiek woordvoerders van de Tweede Kamer. Het frustreert Manuel, maar hij laat het gebeuren. Hij vraagt de vrouw om aan de woordvoerders in ieder geval te benoemen dat er een collectieve lobby gaande is, een lobby waarin de dialoog centraal staat dus.

Manuel: Zij heeft uiteindelijk wel de cultuurwoordvoerder van de VVD te pakken gekregen. Zij heeft verteld van het belang van cultuur en de bezuiniging van Halbe Zijlstra, en dat het toch heel belangrijk is dat cultuur ook gewaardeerd wordt in Nederland. Nou zo'n soort verhaal, een algemeen verhaal voor sectorbrede lobby. En ja dan krijg je een standaard antwoord van de VVD-woordvoerder, die dan zijn programma opzegt van wat de VVD over cultuur vindt en dat is toch je eigen broek ophouden, zo min mogelijk subsidie ...

Rinke: Dit sterkt Manuel in zijn missie om in nauwe samenwerking met de andere partijen op te trekken en de lobby te voeren. Gelukkig beginnen de vele bijeenkomsten, de brieven en de petitie zijn vruchten af te werpen.

Manuel: We waren zo ver dat we dan de petitie keurig netjes hadden ingediend bij de Tweede Kamer. Het werd toen door Jasper van Dijk van de SP in ontvangst genomen en die zou echt moeite doen. En dat is toen gelukt. En daardoor werd iedereen ook rustiger. Het werd met een jaar verlengd.

Rinke: Alle instellingen die onder de financiële zaaglijn zijn beland krijgen dus een jaar extra subsidie, tot het nieuwe kabinet zich heeft gevormd.

Manuel: Toen is die lobby nog een keer doorgegaan maar op een nog wat lager pitje. Er was nog even sprake van wie gaat er minister worden van cultuur: wordt het iemand van de VVD of iemand van D66? En toen uiteindelijk bekend was dat het een D66 minister werd: [Ingrid] van Engelshoven ... toen wisten wij - zo voelde ik dat in ieder geval: de race is gelopen.

Rinke: In 2017 krijgt danstheater AYA dan alsnog het volledig aangevraagde bedrag toegekend. Zo kunnen ze weer 4 jaar vooruit. Manuel kan zijn oren haast niet geloven als artistiek leider Wies hem belt met het nieuws.

Manuel: Mijn hobby is vogels kijken. En ik was met vogelwerkgroep Amsterdam waar ik lid van ben op vogelexcursie op het Lauwersmeer. Ik was daar een weekend, we waren net aan het eten, en toen belde Wies (dat is mijn artistiek leider): *Manuel, gefeliciteerd! Het is gelukt!* Ik zei: Wat? Waar heb je het over? Waar hebben we het over? [Wies] *Ja, weet je het niet? We krijgen geld.* Nou ja, toen dacht ik: Oh, wat raar! Ik ben nou niet in Amsterdam, niet met mijn gezelschap. Ik zit nu met vogelaars om me heen. Allemaal aardige mensen, maar ik kan het daar niet vieren. Dus ik zei: jongens, ik heb hier geweldig nieuws. Nou, dan ben je een dag bezig om uit te leggen waarom je zo blij bent. Euforisch! Dus uiteindelijk heb ik geloof ik nog wel iets getrakteerd daar, maar ja dat sloeg echt nergens op. Die mensen hadden totaal geen benul waar ik in zat. En ook: het was via het journaal ... daar was ik nog trots op ... in het journaal was die aankondiging en daar werd voor het eerst ook danstheater AYA genoemd. Dus niet alleen de gebruikelijke (*the usual suspects*) Orkater en Dood Paard, maar werd ook danstheater AYA genoemd. Oh, ik heb blijkbaar ... dat heb ik dan toch even voor elkaar gekregen.

Rinke: De stille lobby heeft dus gewerkt. Maar het is ook belangrijke erkenning voor de producties en de dansers van AYA. Erkenning die enkele jaren later zal leiden tot het officieel toetreden van AYA tot de basis-infrastructuur.

Manuel: Uiteindelijk is de grootste impact toch wel geweest het feit dat wij nog bestonden, dat wij de stap konden maken naar de basis-infrastructuur. Dat is toch echt wel de grootste impact geweest voor AYA. Wat is daarvan de betekenis? Ik ben met pensioen, Wies gaat ook stoppen. Dus wij zitten in een transitie en wij moeten nu gaan overdragen aan een nieuwe generatie. En dat gaat makkelijker, dat is anders in de basis-infrastructuur, want daar heb je een functie. Bij het Fonds wordt er heel erg gekeken naar je artistieke identiteit en je ontwikkeling. Bij de BIS [basis-infrastructuur] wordt ook naar ontwikkeling gekeken, maar veel meer naar: Wat betekenen je voor het publiek? Voor sector breed? Voor de regio waar je in zit? Onze functie is dan het maken van jeugdpodiumkunst-aanbod specifiek gericht op danstheater en dat wij de enige zijn in Amsterdam die die functie binnen de basis-infrastructuur vervullen. Er zijn natuurlijk ook gezelschappen die geld krijgen van het Fonds en uiteindelijk is dat niet zo belangrijk, maar een functieplek geeft wel meer zekerheid. Maar dat is wel eigenlijk de grootste impact.

Rinke: Voor Manuel is het tijd om plaats te maken voor een nieuwe generatie.

Manuel: Ik heb bij drie gezelschappen gewerkt en ik ben dus heel actief geweest binnen de sector. En ik snap de ambities en de wensen van makers. Maar ik vind het ook een ontwikkeling die we met z'n allen echt moeten beseffen: Pas je ambities aan aan de middelen die je hebt. Doe wel je uiterste best om zoveel mogelijk middelen binnen te halen, maar pas je ambities daarop aan. Want we moeten ook eigenlijk wel naar onszelf kijken, als ik die verhalen lees dat kunstenaars en makers van heel weinig geld moeten leven. Maak dan een productie niet met 10 mensen bij wijze van spreken, maar doe het met 5. Bouw zo op. Zorg ook: vergeet je zelf niet in het begin van je carrière, want je moet het zelf ook heel lang kunnen volhouden. Dus zorg er ook voor dat de zakelijke kant in beginnende gezelschappen dat je in je aanvraag dat meeneemt. En helaas ... Ik zeg altijd: iedereen werkt nu als een zzp'er, maar probeer toch wel in loondienst te blijven. Want het is nog steeds zo in Nederland dat als je in loondienst bent (je krijgt dan netto minder, als je het over liquiditeit hebt), maar er worden premies voor je betaald, voor de WW. En ja, het duurt lang maar uiteindelijk kan je dat opbouwen en hoef je niet als zzp'er ook nog bij een café te werken of nevenbaantjes te hebben. Dus wees daarin zelf ook verantwoordelijk. Dat wil ik dan eigenlijk iedereen nog meegeven. [Muziek]

Rinke: Slagkracht is een podcast reeks van [Cultuur+Ondernemen](#).

Het is onderdeel van het ontwikkelprogramma [Slagkracht](#) en in dat programma krijg je handvatten aangereikt om je te professionaliseren binnen de zakelijke kant van de culturele en creative sector.

Volg Slagkracht in je favoriete podcast app en blijf op de hoogte van nieuwe afleveringen. Kijk voor meer informatie over het programma Slagkracht op cultuur-ondernemen.nl/slagkracht

Deze podcast werd gemaakt door mij, Rinke Vreeke en de muziek is van Blue Dot Sessions. De eindmix werd gedaan door Nozem Audio. En de cover van de podcast is gemaakt door Anne van Geffen. Met veel dank aan Karen de Meester en Sanne Wiltink. [Muziek]